

บทที่ 5

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อสรุป

การศึกษาความสัมพันธ์ของการออมและการลงทุนของประเทศในภูมิภาคเอเชียนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการออมและการลงทุนของประเทศในภูมิภาคเอเชีย เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการออมและการลงทุนระหว่างประเทศที่มีความแตกต่างกันตามระดับรายได้ของประเทศในภูมิภาคเอเชียและเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางการวางกรอบแนวทางการพัฒนาการออมและการลงทุนของประเทศไทย ซึ่งผลจากการศึกษาทำให้ได้ข้อสรุปเชิงนโยบายว่าควรส่งเสริมการลงทุนและการออมของประเทศไทยไปในทิศทางใด ทั้งนี้เพื่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคต และปิดช่องว่างของการออมและการลงทุนต่อไป

ในอดีตแม้จะมีนักเศรษฐศาสตร์หลายคนได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการออมและการลงทุน โดยแต่ละคนจะมีการเลือกใช้เทคนิคและข้อมูลที่แตกต่างกัน ทำให้ข้อสรุปที่ได้มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของแบบจำลอง สมมติฐานที่อยู่เบื้องหลัง วิธีการศึกษา ช่วงเวลา ที่ทำการศึกษา ข้อมูลที่ใช้ และประเทศที่ทำการศึกษา (กรณีของประเทศไทยแม้จะยังไม่พบว่ามีการศึกษาถึงเรื่องนี้โดยตรง แต่ก็มีงานศึกษาที่เชื่อมโยงเรื่องนี้อยู่บ้างเช่น การศึกษาถึงผลกระทบของเงินทุนจากต่างประเทศที่มีต่อการออม การลงทุน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย (จินตนา วงศ์ทา, 2537) ผลของการออมต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (ธวัช โลกเขา, 2547) ซึ่งจากงานศึกษาทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศพบว่าข้อสรุปที่แตกต่างกันและค่อนข้างมีความหลากหลาย โดยส่วนใหญ่พบว่า ความสัมพันธ์ของการออมและการลงทุนจะมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ถ้าการออมของประเทศเพิ่มขึ้น การลงทุนของประเทศก็จะเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งผลของการค้นพบนี้ขัดแย้งกับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ที่กล่าวว่าเมื่อการออมเพิ่มขึ้นการลงทุนจะต้องลดลง เพราะเหตุว่าได้มีการนำเงินจากการลงทุนไปเพิ่มในส่วนของการออม ในขณะเดียวกันถ้าการลงทุนเพิ่มขึ้น การออมจะต้องลดลง เพราะเงินจากการออมส่วนหนึ่งถูกนำไปใช้ในการลงทุน และถ้าพิจารณาในแง่ของยุคการค้าเสรีในโลกปัจจุบัน ที่แต่ละประเทศสามารถเคลื่อนย้ายเงินทุนได้อย่างเสรี การออมและการลงทุนจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กัน

หรือมีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด (ค่าความสัมพันธ์เข้าใกล้ 0) แต่จากงานศึกษาส่วนใหญ่ก็น่าจะพบว่า การออมและการลงทุนยังมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อสรุปและคำตอบที่ชัดเจนยิ่งขึ้นสำหรับกรณีของประเทศในภูมิภาคเอเชีย วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงทำการศึกษาดังกล่าวถึงความสัมพันธ์ของการออมและการลงทุนของประเทศในภูมิภาคเอเชีย โดยเลือกใช้เทคนิคที่แตกต่างออกไปจากงานในอดีต คือการเลือกใช้ข้อมูลพาแนล ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในขณะนี้ เนื่องจากผลการวิเคราะห์ค่อนข้างเป็นที่น่าเชื่อถือเพราะสามารถวิเคราะห์ได้ทั้งข้อมูลที่เป็นอนุกรมเวลาและข้อมูลภาคตัดขวาง

การศึกษาค่าความสัมพันธ์ของการออมต่อการลงทุนของประเทศในภูมิภาคเอเชีย สรุปได้ดังนี้

1) จากการศึกษาด้วยวิธี Pooled OLS พบว่าอัตราส่วนของการออมต่อรายได้ประชาชาติและอัตราส่วนของการลงทุนต่อรายได้ประชาชาติของประเทศในภูมิภาคเอเชียมีความสัมพันธ์กันสูง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันนั่นคือ ถ้าอัตราส่วนของการออมต่อรายได้ประชาชาติของประเทศในภูมิภาคเอเชียเพิ่มขึ้นจะทำให้อัตราส่วนของการลงทุนต่อรายได้ประชาชาติของประเทศในภูมิภาคเอเชียเพิ่มขึ้น ดังตัวเลขที่แสดงในตารางที่ 4.3 ซึ่งผลการประมาณค่าที่ได้ขัดแย้งกับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ แต่เมื่อพิจารณาจากค่า Adjusted R-squared ที่มีค่าต่ำมาก แสดงให้เห็นว่าค่าความสัมพันธ์ที่ได้มีค่าความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับต่ำ รวมถึงค่า Durbin-Watson stat ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ต่ำมากค่าที่ได้ไม่เข้าใกล้ 2 ก็แสดงให้เห็นว่าค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรอัตราส่วนการออมต่อรายได้ประชาชาติและอัตราส่วนการลงทุนต่อรายได้ประชาชาติ ยังไม่มีความเป็นอิสระต่อกันอย่างแท้จริง ดังนั้นจากค่า Adjusted R-squared และ ค่า Durbin-Watson statistic สามารถสรุปการคำนวณด้วยวิธี Pooled OLS มีประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับต่ำ

2) จากการศึกษาด้วย Fixed Effects Model พบว่าอัตราส่วนของการออมต่อรายได้ประชาชาติและอัตราส่วนของการลงทุนต่อรายได้ประชาชาติของประเทศในภูมิภาคเอเชียมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันเช่นเดียวกับวิธี Pooled OLS นั่นคือเมื่ออัตราส่วนของการออมต่อรายได้ประชาชาติของประเทศในภูมิภาคเอเชียเพิ่มขึ้น จะทำให้อัตราส่วนของการลงทุนต่อรายได้ประชาชาติของประเทศในภูมิภาคเอเชียเพิ่มขึ้น และจากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนการออมต่อรายได้ประชาชาติและอัตราส่วนของการลงทุนต่อรายได้ประชาชาติมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงจากค่า Adjusted R-squared ที่มีค่าสูง แสดงว่ามีค่าความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับสูง แต่ยังมีปัญหาเช่นเดียวกับวิธีแรกคือ ค่า Durbin-Watson statistic ยังอยู่ในระดับต่ำ นั่นคือ ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรทั้งสองยังไม่เป็นอิสระต่อกันอย่างแท้จริง แสดงให้เห็นว่าการคำนวณด้วย Fixed Effects Model ยังมีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับต่ำ

และเมื่อแยกการประมาณค่าออกเป็นรายประเทศ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ตามระดับรายได้ โดยการประมาณค่าด้วยวิธีการเพิ่มตัวแปรหุ่นพบว่า มีเพียง 2 ประเทศเท่านั้นที่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศฟิลิปปินส์ โดยผลที่ได้ปรากฏว่าค่าความสัมพันธ์ของอัตราส่วนการออมต่อรายได้ประชาชาติและอัตราส่วนของการลงทุนต่อรายได้ประชาชาติของทั้งสองประเทศนั้นเป็นไปตามทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ดังนี้

ประเทศเกาหลีใต้: ถ้าอัตราส่วนของการออมต่อรายได้ประชาชาติของประเทศเพิ่มขึ้น จะทำให้อัตราส่วนของการลงทุนต่อรายได้ประชาชาติของประเทศลดลง

สำหรับเหตุผลที่ประเทศเกาหลีใต้ มีผลการประมาณค่าหรือค่าสถิติที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติก็อาจจะเนื่องมาจาก ประเทศเกาหลีใต้นั้นจัดว่าเป็นประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง เป็นประเทศที่เป็นศูนย์กลางทางการเงิน มีการเกินดุลงบประมาณและเงินสำรองระหว่างประเทศค่อนข้างสูง และที่สำคัญเป็นประเทศที่มีการขยายการลงทุนไปยังต่างประเทศจำนวนมาก นั้นแสดงให้เห็นว่าเมื่อมีโครงการก่อสร้างหรือการลงทุนในประเทศเกิดขึ้น ประเทศเกาหลีใต้ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ เพราะสามารถใช้เงินทุนของตัวเอง หรือหากมีการพึ่งพาก็มีจำนวนน้อยมาก ดังนั้นเมื่อมีการลงทุนเพิ่มขึ้น ก็ย่อมทำให้เงินออมของประเทศลดลง เพราะนำไปใช้ในการลงทุนที่เพิ่มขึ้น

ประเทศฟิลิปปินส์ : ถ้าอัตราส่วนของการออมต่อรายได้ประชาชาติของประเทศเพิ่มขึ้น จะทำให้อัตราส่วนของการลงทุนต่อรายได้ประชาชาติลดลง

สำหรับเหตุผลที่ประเทศฟิลิปปินส์มีผลการประมาณค่าหรือค่าสถิติที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งๆ ที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาเหมือนกับหลายๆประเทศในภูมิภาคเอเชีย เช่น ไทย เวียดนาม หรืออินเดีย แต่เป็นเพราะว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมา เศรษฐกิจของประเทศฟิลิปปินส์มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมาจากเหตุผลหลายประการดังนี้

1. แรงงานของประเทศฟิลิปปินส์ที่เดินทางไปทำงานยังต่างประเทศมีจำนวนเพิ่มขึ้น และแรงงานเหล่านี้เมื่อได้รับค่าจ้างก็ทำการส่งเงินกลับประเทศของตนเอง ทำให้ประเทศมีเงินรายได้จากแรงงานดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ประชากรที่อยู่ในประเทศเมื่อได้รับเงินจากแรงงานเหล่านี้จึงมีการออมเพิ่มขึ้น ดังนั้นเมื่อเกิดความต้องการลงทุนหรือเงินทุน ผู้ประกอบการหรือรัฐบาลก็สามารถกู้เงินหรือพึ่งพาเงินลงทุนจากภายในประเทศของตนเองเพิ่มมากขึ้น

2. สินค้าส่งออกอันดับหนึ่งของประเทศฟิลิปปินส์คือ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นสินค้ามีราคาแพง และเมื่อการส่งออกสินค้าดังกล่าวมีการขยายตัวค่อนข้างดี ทำให้มีเงินไหลเข้าประเทศจำนวนมากจากสินค้าส่งออกดังกล่าว

3. ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีเงินไหลเข้าประเทศในรูปแบบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศค่อนข้างมาก ทำให้โครงการลงทุนต่างๆภายในประเทศไม่จำเป็นต้องกู้เงินลงทุนจากต่างประเทศ เนื่องจากมีผู้ลงทุนจากต่างประเทศโดยตรง

4. ภาคบริการของประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้น

5. มีดุลชำระเกินดุล เงินทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น รวมไปถึงอัตราเงินเฟ้อลดลง ถึงแม้ว่าจะมีปัญหาการเมืองภายในประเทศก็ตาม แต่เศรษฐกิจก็ยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นเมื่อมีการก่อสร้างหรือลงทุนภายในประเทศก็ย่อมจะใช้จ่ายเงินจากภายในประเทศมากกว่าการกู้ยืมจากต่างประเทศ ทำให้เงินออมภายในประเทศลดลงเมื่อมีการลงทุนเพิ่มขึ้น

ทั้งสองประเทศมีค่า Adjusted R-squared ของตัวแปรอัตราส่วนการออมต่อรายได้ ประชาชาติและอัตราส่วนของการลงทุนต่อรายได้ประชาชาติอยู่ในระดับสูง แต่จากค่า Durbin-Watson statistic ก็ยังมีค่าต่ำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรทั้งสองยังคงไม่เป็นอิสระต่อกัน ดังนั้นประสิทธิภาพการคำนวณหรือความน่าเชื่อถือยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงพอต่อการอธิบายผลการประมาณค่าที่ได้อย่างแท้จริง

3) จากการศึกษาด้วย Random Effects Model พบว่า อัตราส่วนการออมต่อรายได้ประชาชาติและอัตราส่วนของการลงทุนต่อรายได้ประชาชาติมีความสัมพันธ์กันสูง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ถ้าอัตราส่วนของการออมต่อรายได้ประชาชาติของประเทศในภูมิภาคเอเชียเพิ่มขึ้น จะทำให้อัตราส่วนของการลงทุนต่อรายได้ประชาชาติของประเทศในภูมิภาคเอเชียเพิ่มขึ้น แต่จากตัวเลขในตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า ค่า Adjusted R-squared ของตัวแปรทั้งสองมีค่าต่ำมากและเช่นเดียวกับสองวิธีแรกคือ ยังคงมีปัญหาค่าความคลาดเคลื่อนยังคงไม่เป็นอิสระต่อกันแท้จริง เนื่องจากค่า Durbin-Watson statistic มีค่าต่ำนั่นเอง

จากผลการศึกษาทั้งสามวิธีสามารถสรุปได้ว่า ค่าความสัมพันธ์ของการออมและการลงทุนยังเป็นไปตามงานศึกษาของ Feldstein – Horioka นั่นคือค่าความสัมพันธ์ระหว่างการออมและการลงทุนมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง แต่ทุกวิธีการศึกษาประสบปัญหาเดียวกันคือ ปัญหาค่า Durbin-Watson statistic อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งโดยทั่วไปถ้าหากจะให้ผลการศึกษามีความน่าเชื่อถือหรือมีประสิทธิภาพได้นั้นค่า Durbin-Watson statistic จะต้องมามีค่าเข้าใกล้ 2 และรวมไปถึงค่า Adjusted R-squared จะต้องสูงด้วย จากการที่ค่า Durbin-Watson statistic ของการศึกษานี้มีค่าต่ำไม่

เข้าใกล้ 2 อาจจะมีสาเหตุจาก ปัญหาค่าความคลาดเคลื่อนยังคงไม่เป็นอิสระต่อกันอย่างแท้จริง หรือ อาจจะเป็นปัญหาเฉพาะอย่างอื่นที่ไม่สามารถระบุได้

ตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบค่า Adjusted R-squared และ ค่า Durbin-Watson statistic

วิธีการศึกษา	Adjusted R-squared	Durbin-Watson statistic
Pooled OLS	5.40%	0.042
Fixed Effects Model	93.5%	0.650
Random Effects Model	9.30%	0.622

ที่มา : จากการคำนวณ

ดังนั้น จากตารางที่ 5.1 จึงสามารถจัดอันดับประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของวิธีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการออมและการลงทุนในงานศึกษานี้ ตามลำดับดังนี้คือ

1. Fixed Effects Model
2. Random Effects Model
3. Pooled OLS

แต่ผลที่ได้ก็ยังไม่สามารถสรุปได้เป็นที่แน่นอนว่า เมื่อนำวิธีการศึกษานี้ไปใช้กับข้อมูลของประเทศหรือภูมิภาคอื่นจะให้ผลการศึกษาแบบเดียวกันหรือไม่ เนื่องจากว่าแต่ละประเทศมีรายละเอียดของข้อมูลที่แตกต่างกัน ดังนั้นผลการศึกษาที่ได้จึงเป็นแค่การพิสูจน์สำหรับกรณีของประเทศในภูมิภาคเอเชียเพียง 10 ประเทศ ที่เลือกมาทำการศึกษาในช่วงระยะเวลา 20 ปี

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันนี้โลกจะไม่ถูกจำกัดในเรื่องของการลงทุนหรือเงินลงทุน ด้วยระดับการออมของประเทศ เพราะเมื่อขาดแคลนเงินทุนแต่ละประเทศก็สามารถนำเข้าเงินทุนจากต่างประเทศได้ ไม่ว่าจะในรูปแบบของเงินกู้จากต่างชาติ หรือ เงินลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) ทำให้ในปัจจุบันมีประเทศที่ขาดดุลบัญชีเดินสะพัดเพราะ มีการลงทุนสูงกว่าการออม หรือ นำเข้าสินค้าและบริการมีมูลค่าสูงกว่าการส่งออก ซึ่งในระบบเศรษฐกิจของโลกเมื่อมีประเทศที่ขาดดุลก็ต้องมีประเทศที่เกินดุล จากสถานการณ์ดังกล่าว มีความเชื่อว่าการใช้ทรัพยากรของโลกมีประสิทธิภาพหรือให้ผลตอบแทนที่สูงขึ้น เนื่องจากการเคลื่อนย้ายทุนจากแหล่งที่ให้ผลตอบแทนต่ำไปยังแหล่งที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า และเช่นเดียวกันวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นมานับครั้งไม่ถ้วนก็เกิดจากความไม่สมดุล ระหว่างการออมและการลงทุนของประเทศต่างๆ และเกิดจากปัญหาการเคลื่อนย้ายเงินทุนเพราะเมื่อประเทศใช้เงินออมของประเทศอื่นเพื่อการลงทุน ในที่สุดก็ต้องนำไปชำระคืน โดยทรัพยากรที่แท้จริง ซึ่งมีที่มาจากการออมในอนาคต การขาดดุลจะยาวนานแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับความคิด ความเชื่อมั่นของผู้ลงทุน ความเสี่ยงจึงมีอยู่เสมอและเกิดได้ทุกเวลา จึงเป็นการดีที่ทุกประเทศจะต้องยืนอยู่บนพื้นฐานของตัวเองที่แข็งแกร่งด้วยการใช้เงินออมภายในประเทศของตนเองในการลงทุนหรือเพิ่มการลงทุนในด้านต่างๆ ด้วยการพึ่งพาตนเอง ไม่ว่าภาวะเศรษฐกิจโลกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ประเทศก็จะไม่ได้รับผลกระทบหรือหากได้รับผลกระทบก็มีผลเพียงเล็กน้อย

เงินออมถือเป็นเงินทุนที่สำคัญต่อการลงทุนของประเทศ ถือเป็นรากฐานและปัจจัยสำคัญที่กำหนดการลงทุนในการทำให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโต สร้างเสถียรภาพและลดความผันผวนทางเศรษฐกิจได้ การออมในระดับที่สูงจะทำให้การลงทุนในประเทศดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและได้รับผลตอบแทนอย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องมีการใช้หนี้ในรูปแบบของดอกเบี้ยเนื่องจากกู้ยืมเงินทุนจากต่างประเทศ หรืออย่างน้อยก็ไม่ต้องกู้ยืมในจำนวนมากเพราะมีเงินออมในประเทศเป็นทุนสนับสนุน เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจหรือเศรษฐกิจถดถอยก็สามารถนำเงินออมในประเทศไปช่วยสนับสนุนหรือแก้ปัญหาได้ การพัฒนาเศรษฐกิจก็ดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่องไม่ติดขัด

จากการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการออมและการลงทุนของประเทศในภูมิภาคเอเชียในตั้งแต่ปี ค.ศ. 1987 – ค.ศ. 2006 ด้วยวิธี Pooled OLS , Fixed Effects Model และ Random Effects Model ผลที่ได้แสดงให้เห็น ว่าการออมและการลงทุนของประเทศในภูมิภาคเอเชียนั้นมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงในทิศทางเดียวกัน นั่นคือถ้าการออมเพิ่มการลงทุนก็เพิ่มตาม ยกเว้นสองประเทศคือ ประเทศเกาหลีใต้และฟิลิปปินส์ ที่ความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม สิ่งนี้

ช่วยยืนยันข้อสรุปนี้ได้ก็คือ การลงทุนของประเทศในภูมิภาคเอเชียส่วนใหญ่ มีการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศมากกว่าเงินทุนภายในประเทศ เหตุผลอันเนื่องจากประเทศในภูมิภาคเอเชียส่วนใหญ่ยังคงเป็นประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งนำไปให้ต้องพึ่งพาการลงทุนหรือเงินลงทุนจากต่างประเทศในการพัฒนาประเทศ ซึ่งสิ่งนี้เองก่อให้เกิดปัญหาช่องว่างของการออมและการลงทุน ซึ่งช่องว่างนี้เองที่ทำให้เศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคเอเชียส่วนใหญ่ไม่พัฒนาไปเท่าที่ควร เนื่องจากมีเงินออมไม่เพียงพอต่อการลงทุน ถึงแม้ว่าในภาพรวมการออมจะเพิ่มขึ้นแต่อัตราการขยายตัวยังไม่สูงเท่ากับการลงทุน จึงเกิดการกู้ยืมเงินลงทุนจากต่างประเทศ และต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูง

ดังนั้นแต่ละประเทศโดยเฉพาะประเทศไทยเอง จะสังเกตเห็นว่าปัญหาจากการกู้เงินจากต่างประเทศมาลงทุนก่อให้เกิดปัญหาการใช้คืนในอัตราที่สูง จึงควรจะหาทางลดปัญหาดังกล่าวเพื่อป้องกันการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจในอนาคต โดยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนควรจะมีนโยบายในการเพิ่มเงินออมหรือเพิ่มเงินลงทุนพร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้เงินทุนให้มากขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะทางการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการออมกับการลงทุนของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งได้ทำการเลือกประเทศที่จะทำการศึกษามาเพียง 10 ประเทศ จากจำนวนทั้งสิ้น 48 ประเทศ ผลที่ได้อาจจะยังไม่ปรากฏแน่ชัด รวมถึงด้วยวิธีการศึกษาจากงานศึกษาในอดีตที่ยังไม่ปรากฏแน่ชัดเช่นกันว่าวิธีการศึกษาใดเป็นวิธีการที่ดีที่สุด งานศึกษาชิ้นนี้เลือกการศึกษาด้วยการใช้ข้อมูลพาแนล โดยใช้การทดสอบ Pooled OLS, Fixed Effects Model และ Random Effects Model ผลการศึกษาพบว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับงานศึกษาในอดีตคือ ยังไม่เป็นที่ชัดเจนว่าวิธีการทดสอบแบบไหนให้ผลการศึกษาคิดที่ดีที่สุด ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าต่อไปควรที่จะเพิ่มตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการออมและการลงทุนให้มากขึ้นเช่น เพิ่มตัวแปรการเคลื่อนย้ายทุน นโยบายทางการเงิน ร่วมกับการดูความสัมพันธ์ระหว่างการออมและการลงทุน เนื่องจากปัจจุบันเป็นโลกเศรษฐกิจที่สามารถเคลื่อนย้ายเงินทุนได้อย่างเสรี เพื่อจะได้ศึกษาว่ายังมีปัจจัยอื่นๆ อีกหรือไม่ที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างการออมและการลงทุน และควรขยายการศึกษาให้กว้างขึ้นไม่ว่าจะเป็นจำนวนประเทศ หรือ ระยะเวลาที่ทำการศึกษารวมไปถึงการพัฒนาเทคนิคในการศึกษาแบบใหม่ โดยอาจจะเลือกทำการศึกษาด้วยวิธีการหรือเทคนิคใหม่ๆ เช่น การเป็น การศึกษาด้วยเทคนิคพาแนลโคอินทิเกรชัน (Panel Cointegration) ทั้งนี้เพื่อนำผลทางการศึกษาที่ได้มาหาแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง และวางแนวนโยบายในเรื่องการออมและการลงทุนของประเทศ เพื่อสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและภูมิภาคต่อไป